

Atviras laiškas didžiosioms socialinės žiniasklaidos bendrovėms

Gerbiamieji didžiųjų technologijų bendrovių vadovai,

kreipiamės į jus, reaguodami į situacijos skubumą ir ragindami imtis veiksmų. Viso pasaulio demokratinėms valstybėms tenka kovoti su dezinformacija, kuri kelia pavojų mūsų taikai ir stabilumui. Kad laimėtume šią kovą, mums reikalinga jūsų parama.

Technologinės platformos tampa virtualiais mūsų laukais, o priešiškos užsienio jėgos naudojami jomis skleidamos melagingus naratyvus, prieštaraujančius faktais pagrįstiems žiniasklaidos pranešimams. Dezinformacija yra vienas svarbiausių jų ginklų su toliausiai siekiančiomis pasekmėmis. Pasitelkiant ją kuriami ir skleidžiami melagingi naratyvai, padedantys įgyvendinti strateginius piktavališkus tikslus.

Nuo pat Rusijos žiaurios invazijos į Ukrainą pradžios jos kaimynė Moldova atsidūrė pačiame informacinio karo epicentre, tačiau išpuolių patiria ir kitos šalys – nors taikiniai skiriasi, informacinio karo tikslai yra universalūs.

Užsienio subjektų manipuliavimas informacija, kišimasis į informacijos erdvę ir jų skleidžiama dezinformacija destabilizuoja mūsų valstybes, silpnina demokratiją, žlugdo Moldovos ir Ukrainos stojimo į Europos Sąjungą procesą ir silpnina mūsų paramą nuo Rusijos agresijos besiginančiai Ukrainai.

Socialinė žiniasklaida tapo veiksmingu kanalu melagingiems ir manipuliaciniams naratyvams skleisti. „Meta“ platformose, taip pat ir „Facebook“, dažnai naudojamos mokamomis reklamomis ir dirbtiniu turinio gausinimu, siekiant įžeibti smurtinius socialinius neramumus, sukelti smurtą gatvėse ir destabilizuoti valdžią.

Didžiosios technologijų bendrovės turėtų būti budrios ir nesileisti paverčiamos priemone tokiems tikslams įgyvendinti. Jos turėtų užtikrinti, kad jų platformos nebūtų naudojamos propagandai ar dezinformacijai, kuria palaikomas karas, pateisinami karo nusikaltimai, nusikaltimai žmoniškumui ar kitos smurto formos, skleisti.

Didžiosios technologijų bendrovės turėtų aktyviau bendradarbiauti su įvairiomis suinteresuotomis šalimis: valdžios institucijomis, pilietine visuomene, ekspertais, akademinė bendruomene, nepriklausoma žiniasklaida ir faktų tikrintojais. Visi šie veikėjai yra labai svarbūs siekiant veiksmingo visuomenės atsako į šią grėsmę.

Puiku, kad socialinės žiniasklaidos bendrovės nuolat atnaujina turinio moderavimo politiką, aktualizuoja moderavimo pajėgumus, taiko turinio žymėjimą arba nustato dalijimosi turiniu per pranešimų siuntimo programėles apribojimus, tačiau to nepakanka.

Mūsų bendrą tikslą pasiekti gali padėti keletas konkrečių veiksmų:

Interneto platformos turėtų imtis konkrečių priemonių, kad jų paslaugomis nebūtų naudojamos kaip įrankiais ir priemonėmis piktavališkiems tikslams įgyvendinti. Pavyzdžiui, nepriimti mokėjimų iš asmenų, kuriems buvo pritaikytos sankcijos už veiksmus, nukreiptus prieš demokratiją ir žmogaus teises.

Kuriant turinio platinimo algoritmus, pirmenybę teikti tikslumui ir teisingumui, o ne įtraukumui. Interneto platformos turi būti skaidresnės. Visuomenė turėtų žinoti apie interneto platformų politiką ir kaip ji įgyvendinama. Labai svarbu, kad tyrėjų bendruomenė galėtų nemokamai ar už prieinamą kainą gauti platformų duomenų, leidžiančių suprasti manipuliacinių kampanijų ir priešišku veikėjų taktiką bei metodus.

Platformos turėtų skirti pakankamai darbuotojų ir finansinių išteklių, kad galėtų veiksmingai spręsti turinio moderavimo uždavinius, ypač sudėtingoje neapykantos kalbos srityje, kur automatinų algoritmų gali nepakakti, todėl turinį turėtų peržiūrėti žmogus.

Platformos turėtų imtis priemonių, siekdamas pašalinti sintetinės vaizdakaitos (angl. *deepfake*) ir kitos dirbtinio intelekto generuojamos dezinformacijos keliamą vis didesnę grėsmę demokratijos santvarkai, ypač kai tai susiję su užsienio subjektais. Platformos turi užtikrinti, kad sintetinės vaizdakaitos ir dirbtinio intelekto generuojami tekstai būtų aiškiai pažymėti, kad būtų galima atpažinti automatizuotas manipuliacines kampanijas. Todėl būtina užtikrinti nuoseklų priemonių, kurios padėtų atpažinti sintetinės vaizdakaitos ir dirbtinio intelekto generuojamus tekstus, finansavimą.

Norint spręsti šias problemas, būtina laikytis nuoseklaus ir globalaus požiūrio į reglamentavimo ir didžiųjų technologijų bendrovių savireguliacijos principų taikymą. Tai ypač svarbu, pasaulyje dominuojant nedideliame šios srities veikėjų skaičiui.

Raginame imtis veiksmų, nes užsienio subjektų manipuliavimas informacija, kišimasis į informacijos erdvę ir skleidžiama dezinformacija kelia grėsmę demokratijai, stabilumui ir nacionaliniam saugumui. Didžiosios technologijų bendrovės gali tapti svarbiomis mūsų bendrų pastangų kovoti su priešiškais informaciniais išpuoliais prieš demokratiją ir tarptautinę taisyklėmis grindžiamą tvarką sąjungininkėmis. Kviečiame jus suvienyti jėgas su demokratinėmis vyriausybėmis bei pilietine visuomene ir veikti drauge siekiant apsaugoti informacijos patikimumą ir užtikrinti mūsų visuomenių saugumą.

Pagarbiai

J. E. Dorin Recean, Moldovos Respublikos Ministras Pirmininkas

J. E. Petr Fiala, Čekijos Respublikos Ministras Pirmininkas

J. E. Eduard Heger, Slovakijos Respublikos Ministras Pirmininkas

J. E. Kaja Kallas, Estijos Ministrė Pirmininkė

J. E. Krišjānis Kariņš, Latvijos Ministras Pirmininkas

J. E. Mateusz Morawiecki, Lenkijos Respublikos Ministras Pirmininkas

J. E. Ingrida Šimonytė, Lietuvos Respublikos Ministrė Pirmininkė

J. E. Denys Shmyhal, Ukrainos Ministras Pirmininkas